

مقدمه:

نیاز انسان از گذشته‌های دور او را به جستجو و کاوش در طبیعت جهت یافتن ابزار و وسائل برای زندگی راحتتر وادار می‌نموده است. از این رو، آدمی بتدریج با افزایش آگاهی خود به اهمیت و ارزش مواد مختلف موجود در طبیعت پی که دسته‌ای از این مواد را مواد معدنی تشکیل می‌داده پی برده است. بطوریکه بخاطر اهمیت این مواد در زندگی انسان حتی دورانهای تاریخی حیات انسان را بر اساس آن نامگذاری کرده‌اند. (مثل دوره مفرغ یا دوره آهن)

امروزه نقش مواد معدنی در زندگی انسان بسیار زیاد و ملموس است به گونه‌ای که بدون اغراق می‌توان گفت بدون وجود مواد معدنی زندگی دچار مشکلات بزرگ و عدیدهای خواهد شد. اگرچه مصارف مواد معدنی در روزگاران قدیم بسیار محدود بوده و بیشتر از مواد معدنی

آخرین وضعیت تعاونیه‌های معدنی

دفتر امور تعاونیه‌های تولیدی و خدمات تولیدکنندگان

عمده فعالیت شرکتهای

تعاونی معدنی مربوط به معادن گروه مصالح ساختمانی می‌باشد یعنی حدود ۹۰٪ فعالیت معدنی. این نسبت در بخش معدن کل کشور ۶۸٪ می‌باشد و دلیل عمده این مطلب در عدم حضور محسوس تعاونیه‌های معدنی در معادن گروه کانیهای فلزی می‌باشد که عمدتاً توسط بخش دولتی بهره‌برداری می‌گردند.

وضعیت کلان تعاونیهای معدنی
تأسیس شده از ابتدا تا پایان ۷۶/۶/۳۱
«جدول شماره ۱»

(ارقام سرمایه به هزار ریال)

نام استان	تعداد تعاونی	سرمایه	اعضاء	کل اشتغال
مرکزی	۲	۱۲۲۶۰۰	۱۹	۱۹
گیلان	۰	۰	۰	۰
مازندران	۲	۱۴۸۵۰۰	۱۵	۳۰
آذربایجان شرقی	۰	۰	۰	۰
آذربایجان غربی	۳	۶۲۷۹۲۰	۲۹	۲۷
کرمانشاه	۰	۰	۰	۰
خوزستان	۱	۱۶۲۲۶	۱۱	۱۱
فارس	۳	۱۶۹۰۰۰	۲۹	۵۸
کرمان	۷	۱۲۲۷۵۰	۶۹	۷۲
خراسان	۵	۵۵۶۲۴۵	۳۷	۳۱
اصفهان	۱	۶۰۰۰۰	۸	۸
سیستان و بلوچستان	۰	۰	۰	۰
کردستان	۳	۳۳۰۰	۲۲	۲۴
همدان	۰	۰	۰	۰
چهارمحال و بختیاری	۰	۰	۰	۰
لرستان	۴	۲۲۰۰	۲۸	۳۳
ایلام	۰	۰	۰	۰
کهگیلویه و بویراحمد	۰	۰	۰	۰
بوشهر	۱	۹۰۰۰۰	۹	۹
زنجان	۱	۳۶۰۰۰	۱۲	۱۲
سمنان	۹	۹۹۹۵۰۰	۸۸	۲۰۲
یزد	۵	۶۱۲۲۰۰	۳۶	۳۶
هرمزگان	۰	۰	۰	۰
تهران	۱	۳۳۰۰۰	۹	۱۲
اردبیل	۰	۰	۰	۰
قم	۱	۱۳۷۰۰۰	۷	۷
فرا استانی	۰	۰	۰	۰
جمع	۵۱	۲۸۰۲۶۶۱	۴۲۸	۶۲۲

در کشور عزیز اسلامی ما ایران هم متناسب با دیگر نقاط جهان مواد معدنی مختلف مورد نیاز می باشد. وزارت معادن و فلزات مسئول و بانی اصلی در امر اکتشاف، استخراج و بهره برداری و فرآوری از مواد معدنی می باشد. بخشی از این مسئولیت را شرکت های تعاونی معدنی و شرکت های خصوصی بر عهده دارند.

شرکت های تعاونی معدنی عمدتاً در گروه معادن مصالح ساختمانی مشغول به کار هستند و فعالیت آنها در معادن گروه غیر فلزی محدودتر بوده و در گروه معادن فلزی تقریباً فعالیت نامحسوسی دارند.

(آمار عملکرد معادن کشور در ۶ ماهه اول ۷۶ به تفکیک استانی)

نام استان	تعداد معادن معال	استخراج (تن)	اشتغال (انسان)
آذربایجان شرقی	۱۲۷	۲۱-۵۱۲۴	۴۱۶۰
آذربایجان غربی	۵۸	۱۲۵۱۶۶۵	۷۹۰
اردبیل	۲۴	۹۱۱۹۰۰	۲۵۱
اصفهان	۷۲	۴۸۶۵۲۸	۴۱۱۱
ایلام	۱۶	۹۲۳۷۵	۱۰۷
بوشهر	۶۲	۵۱۷۵۲۹	۸۲۵
تهران	۱۰۱	۲۶۴۲۲۲	۹۶۵
چهارمحال و بختیاری	۳۲	۵۸۹۱۱۸	۳۸۸
خراسان	۲۰۱	۲۵۲۱۷۰۷	۲۸۹۹
خوزستان	۵۴	۱۵۲۸۱۶۵	۶۶۴
زنجان	۶۷	۲۵۸۲۷۲	۴۲۷
سمنان	۱۶۰	۲۱۸۱۱۹۱	۳۸۹۱
سیستان و بلوچستان		۷۸۹۶۵	۱۰۲
فارس	۱۳۳	۲۴-۳۸۳۹	۲۷۲۰
قم	۳۴	۲۲-۱۵۹	۶۸۵
کردستان	۱۲۷	۱۱۶۷۵۱۷	۱۲۰۰
کرمان	۹۰	۹۵۸۰۰۰	۳۸۳۷۵
کرمانشاه	۷۵	۱۲۷۹۲۰۰	۵۹۸
کهگیلویه و بویراحمد	۲۸	۱۷۸۹۶۰	۲۸۲
گیلان	۲۴	۱۲۹۰۰۰	۱۹۰۴
لرستان	۵۸	۱۲۵۶۵۲۵	۱۶۷۵
مازندران	۸۶	۱۱۱۸۸۶۰	۵۸۴۸
مرکزی	۶۶	۱۱۲۴۳۹۱	۹۵۱
هرمزگان	۲۴	۲۸۹۹۰۴	۱۲۴۹
همدان	۱۰۵	۴۲۷۸۳	۱۲۰۹
یزد	۵۵	۲۳۸۱۲۰۰	۳۲۴۶
جمع کل	۱۹۰۸	۲۵۸۷۲۱۷۹	۵۱۶۵۷۱۷۲۲۲

نشان تولیدی بقیه ادارات و خدمات

۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ معادن مس رگه ای با عیار بالا (۸-۷ درصد مس) اقتصادی و قابل بهره برداری بوده است اما هم اکنون معادن بزرگ مس پورفیری با عیار پائین (حتی ۲۵٪ مس) قابل استخراج و بهره برداری می باشد.

با عیار بالا و معادن سطحی استفاده می شد، اما با پیشرفت روزافزون تکنولوژی اعم از اکتشاف، بهره برداری و فرآوری، مواد معدنی با عیار پائین و عمق زیاد به دلیل نیاز انسان امروزی مورد استفاده قرار گرفته است. به عنوان مثال در دهه های

شرکتهای تعاونی معدنی

(ارقام سرمایه به هزار ریال)

نام استان	شش ماهه اول سال ۷۶ برحسب تن	شش ماهه اول سال ۷۵ برحسب تن	میزان رشد (برحسب س)
استان مرکزی	۴۶۶۲۵۵ تن	۵۶۲۲۶۲	-۹۶۱۰۸
آذربایجان غربی	۱۹۱۶۰۸ تن	۱۷۱۵۸۹	+۲۰۰۱۹
لرستان	۲۴۴۵۹۲ تن	۲۸۶۲۲۹	+۵۶۲۶۵
هرمزگان	۲۸۸۷۰ تن	۱۵۱۲۲	+۱۲۷۲۸
خراسان	۶۵۸۷۲۲ تن	۵۵۸۸۸۲	+۹۹۸۵۰
مازندران	۳۳۰۲۲۰ تن	۲۷۲۲۸۹	+۱۵۶۷۳۱
کرمانشاه	۱۰۰۱۰۰ تن	۵۵۶۱۲	+۲۲۲۸۷
فارس	۶۷۲۵۲۰ تن	۶۹۰۰۸۲	-۱۶۵۶۲
سیستان و بلوچستان	۵۰۰ تن	۵۳۷۲	+۱۲۷
تهران	۸۲۶۸۲۶۸ تن	۳۱۹۲۶۰	+۲۷۰۰۰۸
اصفهان	۳۴۶۷۶۲ تن	۲۲۸۹۵۵	-۲۱۹۲
زنجان	۱۸۲۶۱۱ تن	۱۶۲۸۸۲	+۲۰۲۷۲
کهگیلویه و بویراحمد	۸۲۳۵۰ تن	۳۷۱۰۰	+۲۵۳۵۰
یزد	۱۱۹۵۸۷ تن	۱۱۲۲۷۸	+۷۳۰۹
کردستان	۱۰۹۱۰ تن	۷۸۲۲۷	+۲۲۲۸۲
قم	۳۱۹۹۲۲ تن	۱۹۲۷۸۲	+۱۲۵۱۵۰
کرمان	۲۲۲۱۰۵ تن	۲۷۸۸۵	+۱۷۴۲۲۰
آذربایجان شرقی	۲۵۸۰۷۵ تن	۱۷۲۲۸۲	+۸۳۵۹۲
خوزستان	۹۰۵۰۰ تن	۱۰۰۵۰۸	-۱۰۰۰۸
همدان	۲۲۵۹۶ تن	۲۰۲۳۰	+۱۴۱۶۶
اردبیل	۲۲۹۲۰ تن	۲۰۱۵۰	+۲۷۸۰
گیلان	۷۲۰۰ تن	۲۵۰	+۶۸۵۰
چهارمحال و بختیاری	۳۸۷۶۸ تن	۷۲۹۷۰	-۲۵۲۰۲
ایلام	۷۵۰۰ تن	۱۶۰۱۲	-۸۵۱۲
بوشهر	۱۲۲۷۵۰ تن	۱۴۲۷۵۰	-۲۱۰۰۰
سمنان	۱۶۳۷۷۹۲ تن	۹۲۵۲۲۷	+۷۰۲۵۶۵
جمع کل	۷۲۲۸۸۷۶ تن	۵۵۲۴۲۰۷	+۱۸۰۲۴۶۹

نام استان	تعداد تعاونی	سرمایه	اعضاء	کل اشتغال
مرکزی	۶۱	۱۳۹۹۹۲۰	۲۷۰	۷۲۶
گیلان	۱۹	۳۳۲۶۷۶	۱۲۳	۱۸۲
مازندران	۵۸	۱۱۲۳۷۵۰	۵۱۲	۱۰۱۲
آذربایجان شرقی	۲۰	۵۱۱۹۳۰	۲۵۹	۲۹۶
آذربایجان غربی	۳۰	۲۴۹۱۴۸۲	۲۶۰	۶۵۱
کرمانشاه	۷۲	۲۷۰۱۰۰	۵۱۰	۶۲۸
خوزستان	۱۰	۶۲۳۲۶	۸۰	۸۰
فارس	۸۲	۲۹۷۱۷۸۵	۱۳۷۲	۳۱۰۶
کرمان	۶۷	۱۷۱۹۸۹۰	۵۸۶	۹۹۲
خراسان	۱۱۲	۵۸۵۷۲۲۹	۱۵۲۹	۱۸۲۵
اصفهان	۹۳	۱۱۳۷۲۶۹	۱۵۱۴	۲۱۰۷
سیستان و بلوچستان	۱۶	۹۵۵۰	۱۱۰	۱۶۹
کردستان	۲۲	۲۹۹۶۰۰	۳۹۶	۵۳۰
همدان	۲۸	۳۵۲۲۰۰	۲۰۲	۲۲۲
چهارمحال و بختیاری	۲۳	۱۵۷۰۹۰	۱۵۶	۱۸۲
لرستان	۱۰۳	۲۵۹۰۸۵	۱۶۶۸	۲۲۰۷
ایلام	۶	۵۳۵۰	۲۲	۷۲
کهگیلویه و بویراحمد	۲۳	۳۵۸۶۷۰	۱۶۷	۱۹۷
بوشهر	۱۸	۲۲۲۲۰۱	۱۲۲	۱۶۶
زنجان	۲۶	۷۷۲۸۸۵	۳۰۲	۳۶۲
سمنان	۶۶	۳۲۹۲۲۸۰	۵۶۲	۱۰۰۷
یزد	۳۱	۱۰۲۸۶۸۲	۲۵۷	۳۳۰
هرمزگان	۱۹	۵۵۵۸۵۰	۱۴۸	۱۷۵
تهران	۲۲۶	۵۱۶۲۰۲۲	۲۰۶۵	۲۲۷۶
اردبیل	۱۳	۳۰۸۵۰۰	۱۰۰	۱۱۲
قم	۲۷	۴۸۰۶۰۰	۲۰۹	۲۷۵
فرا استانی	۲۰	۳۲۲۹۰۰۰	۱۵۶	۱۶۶
جمع	۱۳۲۲	۲۵۶۸۳۹۶۵	۱۴۰۲۲	۲۰۲۲۸

استانهای: ۱ - سمنان با (۹ تعاونی) ۲ - کرمان با (۷ تعاونی) ۳ و ۴ - خراسان و یزد هر یک با (۵ تعاونی) بیشترین تعداد تعاونی معدنی را تشکیل داده و در استانهای:

- ۱ - گیلان ۲ - آذربایجان شرقی ۳ - کرمانشاه ۴ - سیستان و بلوچستان ۵ - همدان ۶ - چهارمحال و بختیاری ۷ - ایلام ۸ - کهگیلویه و بویراحمد ۹ - هرمزگان ۱۰ - اردبیل طی ۶ ماهه اول امسال هیچگونه تعاونی معدنی تشکیل نگردیده است.

کشور، ایجاد اشتغال و رفع محرومیت و برقراری عدالت اجتماعی خواهند داشت.

تعاونیهای معدنی تأسیس شده

در ۶ ماهه اول سال ۱۳۷۶ تعداد ۵۱ شرکت تعاونی معدنی در کل کشور تأسیس گردیده است. این شرکتها دارای ۴۲۸ نفر عضو بوده و با اجرای طرح آنها جمعاً ۶۲۲ نفر اشتغال مستقیم ایجاد می‌گردد. سرمایه ثبتی این شرکتها جمعاً حدود ۳/۸ میلیارد ریال می‌باشد. (جدول شماره ۱)

علت این امر در این گزارش درج گردیده است. بهر روی، مسائل و مشکلات متعددی که در سر راه سرمایه‌گذاری در بخش معادن وجود دارد باعث شده است که تا کنون استقبال زیادی به سرمایه‌گذاری در این بخش نشود. بدیهی است دولت محترم با شناخت این مسئله و حذف قوانین دست و پاگیر و تصویب قوانین مؤثر و کارا بایستی نقش معادن را در اقتصاد کشور بالا ببرد که با این کار در واقع تعاونیهای معدنی هم فعال‌تر شده و نقش بیشتری را در اقتصاد

نوع ماده معدنی	تعداد معادن	عملکرد شش ماهه اول
سنگ	۷۶	۱۴۸۵۹۷۶۶
آهک	۱۷۱	۲۷۹۵۵۱۸
گچ	۲۲۶	۷۲۶۷۶۸۸
لاشه	۲۲۰	۸۲۶-۲
کربنیت	۶۲	۱۴۶۸۷-۱
مرمریت	۲۱۲	۲۳۲-۵۹
تراورتن	۲۴	۱۸۰۶۴۸۲
چینی	۸۴	۴۲۱۲۵
مرمر	۲۱	۶۴۱۲۵۸
بوکه معدنی	۲۸	۸۷۲۳۷۰
زغالسنگ	۷۰	۲۹۸
زربینج	۲	۶۷۵۷۲
بارت	۲۴	۹۰۰۰۰
زئولیت	۴	۷۶۴۹۵
بنتونیت	۱۱	۲۵۱۲۵۱
کائولن	۱۵	۱۵۲۷۷۶
خاک صنعتی	۵۰	۲
دیانوبیت	۲	۴۴۲۲
پرلیت	۵	۳۶۹۱۹۹
نکستکی	۶۰	۲۷۲۳۵۰
نمک‌آبی	۲۲	۶۱۳
میکا	۲	۲۵
ورمیکولیت	۱	۵۰۱۱۷۰
سیلیس	۸۶	۱۴۶-۲۲
دیولومیت	۹	۱۵۵۹۱۹
سولفات دوسود	۲۶	—
فسفات	۱	۱۹۵۲۷
تالک	۵	۷۵۶۵۵
فانسیپات	۱۹	۹۷۹۰۰
ماسه ریخته‌گری	۷	۶۵۹۸
فلورین	۶	۷
میزورن	۱	۵۲۵۸۲
مینریت	۱۹	۶۲۳
گل سفید	۸	۳۳۸۰۶
پایسموز	۱	۵۱۰۰۰
صندف و گوش ماهی	۵	۲۳۳
سولفات منیزیم	۱	

«آخرین وضعیت شرکتهای تعاونی معدنی»

گیلان و هرمزگان هر یک (۱۹ تعاونی) کمترین تعداد تعاونیهای معدنی را تشکیل داده‌اند. (جدول شماره ۲)

تا پایان ۶ ماهه اول سال ۱۳۷۶ تعداد کل شرکتهای تعاونی معدنی سراسر کشور به رقم ۱۳۲۲ واحد رسید طی همین مدت، سرمایه ثبتی آنها حدوداً ۳۵/۷ میلیارد ریال، تعداد اعضاء آنها به رقم ۱۴۰۳۲ نفر بالغ گردید و در صورتیکه تمام طرحهای آنها به بهره‌برداری برسد، به میزان ۲۰۲۲۸ نفر اشتغال ایجاد می‌گردد.

در این رابطه استانیهای:

«بهره‌برداری از معادن»

در ۶ ماهه نخست سال گذشته تعداد ۸۰ پروانه بهره‌برداری از معدن توسط وزارت معادن و فلزات با ظرفیت استخراجی سالانه ۱/۹ میلیون تن بنام شرکتهای تعاونی معدنی صادر گردیده است.

از نظر تنوع ماده معدنی، این معادن عبارتند از: ۱- گروه مصالح ساختمانی (۶۲ معدن) شامل ۸ نوع ماده معدنی ۲- گروه کانیهای غیرفلزی (۱۲ معدن) شامل ۵ نوع ماده معدنی ۳- گروه کانیهای فلزی (۶ معدنی) شامل ۴ نوع ماده معدنی.

همچنین در طول حیات وزارت تعاون یعنی از ابتدای سال ۱۳۷۱ تا پایان نیمه اول سال ۷۶ جمعاً ۶۰۳ فقره پروانه

۱- تهران با (۲۳۶ تعاونی) ۲- خراسان (۱۱۳ تعاونی) ۳- لرستان (۱۰۳ تعاونی) ۴- اصفهان (۹۳ تعاونی) ۵- فارس با (۸۲ تعاونی معدنی) بیشترین تعداد شرکتهای تعاونی معدنی را به ثبت رسانده‌اند. و استانیهای: ۱- ایلام (۶ تعاونی) ۲- خوزستان (۱۰ تعاونی) ۳- اردبیل (۱۶ تعاونی) ۴- بوشهر (۱۸ تعاونی) ۵ و ۶-

(جدول شماره ۵)

عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶ تعاونیهای معدنی به تفکیک استانی

و بر حسب اولویت میزان استخراج

ردیف	نام استان	عملکرد شش ماهه اول سال ۷۶	ردیف	نام استان	عملکرد شش ماهه اول سال ۷۶
۱	سمنان	۱۶۴۴۷۷۹۲ تن	۱۶	کردستان	۱۰۱۹۱۰ تن
۲	تهران	۶۸۹۲۶۸	۱۷	کرمانشاه	۱۰۰۱۰۰ تن
۳	فارس	۶۷۲۵۲۰	۱۸	خوزستان	۹۰۵۰۰
۴	خراسان	۶۵۸۷۲۲	۱۹	کهگیلویه و بویراحمد	۸۲۴۵۰
۵	مرکزی	۴۶۶۲۵۵	۲۰	همدان	۴۴۵۹۶
۶	اصفهان	۴۳۶۷۶۳	۲۱	هرمزگان	۲۸۸۷۰
۷	مازندران	۴۳۰۲۲۰	۲۲	چهارمحال و بختیاری	۲۷۷۶۸
۸	لرستان	۳۴۲۵۹۳	۲۳	اردبیل	۲۲۹۲۰
۹	قم	۲۱۹۹۳۲	۲۴	ایلام	۷۵۰۰
۱۰	آذربایجان شرقی	۲۵۸۰۷۵	۲۵	گیلان	۷۲۰۰
۱۱	کرمان	۲۲۲۱۰۵	۲۶	سیستان و بلوچستان	۵۵۰۰
۱۲	آذربایجان غربی	۱۹۱۶۰۸			
۱۳	زنجان	۱۸۳۶۱۱			
۱۴	بوشهر	۱۲۲۷۵۰			
۱۵	یزد	۱۱۹۵۸۷			

عملکرد مقایسه‌ای معادن گروه مصالح ساختمانی تعاونیها با کل کشور

نوع ماده معدنی	تعداد معادن فعال کل کشور	عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶	تعداد تعاونیهای معدنی فعال	عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶	درصد عملکرد تعاونیهای معدنی - کل کشور
سنگ لاشه	۴۲۰	۲۷۴۶۷۶۸۸ تن	۸۵	۸۱۶۶۰۰ تن	۲/۱۷
کچ	۲۳۶	۲۷۹۵۵۱۸ تن	۶۲	۲۹۸۲۳۹۹ تن	۱/۶۲
سنگ آهک	۱۷۱	۱۲۸۵۹۷۶۶	۳۰	۱۱۲۱۵۰۶	۵/۷۱
پوک معدنی	۲۸	۶۴۱۴۵۸	۱۲	۲۶۵۳۷۴	۴/۴۱
گرانیت	۶۳	۸۲۶۰۲	۱۱	۱۲۹۹۴	۱/۱۶
مرمر و تراورتن	۷۵	۲۸۷۱۸۳	۲۹	۱۹۰۸۲۹	۳/۲۹
چینی و مرمریت	۲۹۶	۲۲۷۵۱۸۳	۱۶۲	۱۱۸۵۱۰۲	۲/۲۶
جمع کل	۱۲۸۹	۱۴۰۹۲۳۹۹ تن	۴۰۲	۵۸۵۹۱۶ تن	۱۷/۲۰

بیشترین میزان تولید مربوط به استانهای: ۱ - کرمان با ۹/۵ میلیون تن و اصفهان با ۴/۸۷ میلیون تن می‌باشد و کمترین عملکرد را استانهای ایلام با ۹۳۴۰۰ تن و هرمزگان با ۲۸۹ هزار تن داشته‌اند.

براساس همین آمار بیشترین تولید مربوط به بخش دولتی با ۵۸/۵٪ کل تولید بوده و تعاونیها سهمی برابر ۱۵/۲٪ را داشته‌اند. توضیح اینکه بخشی از تولید شرکتهای دولتی را تعاونیهای معدنی در قالب پیمانکاری انجام داده‌اند.

با توجه مقایسه آمار عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶، بخش معدن مربوط به تعاونیها و کل کشور نسبت واقعی ۱۵/۹۸٪ می‌باشد.

مقایسه عملکرد تعاونیهای معدنی استانها

با توجه به جدول صفحه بعد که عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی را در سالهای ۷۵ و ۷۶ (۶ ماهه اول) به تفکیک استانها مشخص نموده درمی‌یابیم بیشترین حجم فعالیت معدنی تعاونیهای معدنی مربوط به استانهای ۱ - سمنان ۲ - تهران ۳ - فارس ۴ - خراسان به ترتیب بامیزان استخراج ۱/۶۴۷/۷۹۲ تن، ۶۸۹/۲۶۸ تن، ۶۷۳/۵۲۰ تن، ۶۵۸/۷۲۲ تن می‌باشد و استانهای ۱ - سیستان و بلوچستان با ۵۵۰۰ تن ۲ - کیلان با ۷۳۰۰ تن و ۳ - ایلام با ۷۵۰۰ تن ۴ - اردبیل با ۲۲/۹۳۰ تن ۵ - چهارمحال بختیاری با ۲۷/۷۶۸ تن ۶ - هرمزگان با ۲۸/۸۷۰ تن استخراج در ۶ ماهه اول سال جاری کمترین

ماده معدنی استخراج نموده‌اند. که در مقایسه با ۵/۵۲۴/۴۰۷ تن استخراج مدت مشابه سال قبل رقم ۱/۸۰۴/۴۶۹ تن افزایش تولید داشته که رشدی معادل ۲۲/۶٪ را نشان می‌دهد این افزایش تولید عمدتاً مربوط به فعالیت معدنی تعاونیهای استان سمنان، تهران، کرمان، مازندران و قم می‌باشد. (جدول شماره ۳) طبق آمار دریافتی از وزارت معادن و فلزات در مدت مورد نظر از ۱۷۷۶ معدن فعال کشور جمعاً ۴۵/۸۷۲/۱۷۹ تن ماده معدنی استخراج گردیده که در مقایسه بامدت مشابه سال ۱۳۷۵ که ۴۲/۶۶۶/۳۵۵ تن استخراج صورت گرفته است، ۲/۲۰۵/۸۲۴ تن افزایش تولید داشته که رشدی معادل ۸٪ را نشان می‌دهد.

بهره‌برداری بنام تعاونیها صادر گردیده که بخشی از این پروانه‌ها برای اولین مرتبه صادر و باقیمانده پس از انقضای مهلت پروانه بهره‌برداری قبلی، تجدید گردیده است. ضمن اینکه ۵۳ شرکت تعاونی معدنی نیز از طریق عقد قرارداد پیمانکاری در سینه کارهای معدنی مربوط به شرکتهای معدنی دولتی به فعالیت بهره‌برداری مشغولند.

پراکندگی استانی پروانه‌های بهره‌برداری در ۶ ماهه اول امسال مربوط به ۲۰ استان کشور بوده که بیشترین تعداد مربوط به استانهای:

۱ - تهران و سمنان هر یک با (۱۰ پروانه بهره‌برداری) ۳ - فارس (۹ پروانه بهره‌برداری) ۴ - خراسان (۷ پروانه بهره‌برداری) ۵، ۶، ۷ - در استانهای کرمان، لرستان، آذربایجان غربی هر یک (۶ پروانه بهره‌برداری) می‌باشد. ضمن اینکه در استانهای ایلام، چهارمحال بختیاری، خوزستان، سیستان و بلوچستان، مرکزی، همدان مجوزی صادر نشده است.

شرکتهای تعاونی معدنی در نیمه اول سال گذشته از تعداد ۵۰۶ معدن فعال تحت بهره‌برداری خود جمعاً ۷/۳۲۸/۸۷۶ تن

با توجه به آمار دریافتی از وزارت معادن و فلزات در ۶ ماهه اول سال گذشته ۵۲۶ معدن از کانیهای غیرفلزی فعال بوده و جمعاً عملکردی معادل ۳/۶۱۲/۴۰۵ تن داشته‌اند. از نظر میزان استخراج مهمترین معادن این گروه عبارتند از: ۱ - (غال سنگ ۸۷۳۳۷۰ تن ۲ - سیلیس ۵۰۱۱۷۰ تن ۳ - سنگ نمک ۴۶۹/۱۹۹ تن ۴ - نمک آبی ۳۷۳/۴۵۰ تن ۵ - کائولن ۲۵۱/۳۵۱ تن. به این ترتیب شرکتهای تعاونی معدنی ۱۹٪ تولیدات این گروه از معادن را به ثمر رسانده‌اند.

عملکرد مقایسه‌ای تعاونیهای معدنی در معادن غیر فلزی با کل کشور

۶ ماهه اول ۷۶

نوع ماده معدنی	تعداد معادن فعال کل کشور	عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶ معادن کل کشور	تعداد تعاونیهای معدنی فعال	عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶ تعاونیهای معدنی	درصد عملکرد تعاونیهای معدنی
دولومیت	۹	۱۲۶۰۲۲ تن	۵	۲۲۸۵۷ تن	۱۸٪
سیلیس	۸۶	۵۰۱۱۷۰ تن	۱۰	۱۰۵۸۲۲ تن	۲۱٪
نمک	۸۲	۸۲۲۴۲۸ تن	۲۶	۲۵۲۰۹۵ تن	۳۰٪
خاک صنعتی	۵۰	۱۵۲۷۷۶ تن	۲۶۹۵۱ تن	۱۷٪	
کانولن	۱۵	۲۵۱۲۵۱ تن	۶	۵۶۷۲۶ تن	۲۲٪
تلک	۵	۱۹۵۲۷ تن	۲	۲۲۰۲ تن	۱٪
باریت	۲۲	۶۷۵۷۲ تن	۲	۱۰۶۰۰ تن	۱۵٪
فلدسپات	۱۹	۷۵۶۵۵ تن	۲	۲۱۲۹۵ تن	۲۷٪
میزیت	۱۹	۵۵۵۸۳ تن	۲	۷۲۲۱ تن	۱۳٪
گل سفید	۸	۶۲۲ تن	۲	۵۵۹ تن	۸۸٪
خاک کلسوز	۲۲	۱۷۲۷۷۲ تن	۱	۲۰۰۰۰ تن	۱٪
سولفات سدوم	۲۶	۱۵۵۹۱۹ تن	۷	۲۶۹۷۱ تن	۱۷٪
پرلیت	۵	۳۲۲۲ تن	۱	۱۵۲۰ تن	۴۸٪
ذغال سنگ	۷۰	۷۷۲۲۷۰ تن	۱۲	۲۶۲۱۹ تن	۳٪
زئولیت	۳	۹۰۰۰ تن	-	-	-
سنتونیت	۱۱	۷۴۲۹۵ تن	-	-	-
دیاتومیت	۲	-	-	-	-
سکا	۲	۶۱۲ تن	-	-	-
ورمیکولیت	۱	۲۵ تن	-	-	-
سنتات	۱	-	-	-	-
سارینت	۷	۱۷۹۰۰ تن	-	-	-
فیروزه	۱	۷ تن	-	-	-
پیسوسوز	۱	۲۲۸۰۶ تن	-	-	-
سد در کربنات	۵	۵۱۰۰۰ تن	-	-	-
براسیت	۱	۶۲۵ تن	-	-	-
سولفات منیزیم	۱	۲۲۲ تن	-	-	-
بیتومین	۲	۱۹۷۵ تن	-	-	-
ساکپیت	۳	۱۲۰ تن	-	-	-
خاکسرخ	۲	۱۴۵۶ تن	-	-	-
بکسیت	۱	۱۰۰۰ تن	-	-	-
کرونا	۱	-	-	-	-
زاج	۱	-	-	-	-
جمع	۵۱۹	۲۶۰۲۵۰۹ تن	۹۰	۸۶۲۶۹ تن	۱۹٪

میزان استخراج را در اختیار داشته‌اند. (جدول شماره ۵) عملکرد تعاونیهای معدنی را به تفکیک استانها و بر اساس اولویت میزان استخراج نشان می‌دهد.

بررسی و مقایسه استخراج انواع مواد معدنی

در حال حاضر بیش از ۵۰ نوع ماده معدنی از معادن کشور استخراج می‌شود. نظارت بر فعالیت استخراجی و بقیه امور مربوط به این معادن را در وزارت معادن و فلزات مدیریتهای سه‌گانه:

- ۱- اداره کل معادن گروه مصالح ساختمانی
- ۲- اداره کل کانیهای غیر فلزی ۲- اداره کل کانیهای فلزی انجام می‌دهند، که به تبع آنها معادن تحت بهره‌برداری شرکتهای تعاونی معدنی را نیز در قالب ۲ گروه فوق مورد بررسی قرار می‌دهیم.

۱- گروه مصالح ساختمانی

بر اساس آمار دریافتی از مبادی زیربط طی ۶ ماهه اول سال ۷۶ از تعداد ۲۰۲ معدن فعال گروه مصالح ساختمانی تحت بهره‌برداری شرکتهای تعاونی معدنی ۶/۵۸۵/۹۱۶ تن استخراج گردیده است. ضمن اینکه ۱۴۸ معدن تعاونیها در این گروه در مدت مذکور فاقد عملکرد استخراجی بوده‌اند. در مدت زمان مشابه سال قبل (۱۳۷۵) تولیدات معدنی در گروه مصالح ساختمانی مربوط به تعاونیهای معدنی ۴/۹۷۴/۰۱۵ تن بوده است که به این ترتیب ۱/۶۱۱/۹۰۱ تن افزایش تولید را نشان می‌دهد که رشدی معادل ۲۲/۴٪ را داشته است.

در این مدت بیشترین افزایش تولید مربوط به سنگ گچ می‌باشد ضمن اینکه بغیر از مورد سنگ تزئینی مرمریت و چینی در بقیه موارد معادن گروه مصالح ساختمانی تولید افزایش داشته است. در مورد سنگهای تزئینی مرمریت و چینی در سال ۷۶ نیمه نخست نسبت به مدت مشابه

سال قبل حدود ۲۰۰ هزار تن کاهش تولید داشته است. طبق آمار دریافتی از وزارت معادن و فلزات در گروه معادن مصالح ساختمانی از ۱۲۸۹ معدن فعال در طی زمان مورد نظر ۳۱/۴۰۹/۳۹۹ تن ماده معدنی استخراج شده ضمن اینکه ۲۹۷ معدن غیرفعال نیز در این گروه بوده است. ظرفیت استخراجی تمام معادن این گروه بر حسب مجوزهای صادره ۵۱/۸۳۹/۰۰۰ تن می‌باشد.

بیشترین تولید معدنی در این گروه مربوط به سنگ آهک با استخراج ۱۴/۸۵۹/۷۶۶ تن می‌باشد.

با توجه به آمار فوق سهم فعالیت شرکت‌های تعاونی معدنی در این گروه از معادن ۲۱٪ استخراج کل کشور می‌باشد. آمار مقایسه‌ای عملکرد معادن به تفکیک معدن در این گروه در (جدول شماره ۶) آمده است.

به این ترتیب مشخص می‌گردد که عمده‌الیت شرکت‌های تعاونی معدنی مربوط به معادن گروه مصالح ساختمانی می‌باشد یعنی حدود ۹۰٪ فعالیت معدنی. این نسبت در بخش معدن کل کشور ۶۸٪ می‌باشد و دلیل عمده این مطلب در عدم حضور محسوس تعاونی‌های معدنی در معادن گروه کانیهای فلزی می‌باشد که عمدتاً توسط بخش دولتی بهره‌برداری می‌گردند. همچنین در مورد معادن سنگهای تزئینی تحت بهره‌برداری شرکت‌های تعاونی، با استخراج ۱/۳۸۹/۹۳۷ تن ۲۱٪ کل مصالح ساختمانی تعاونیها را فراهم می‌کنند که این نسبت در کل کشور با استخراج ۳/۷۲۴/۹۶۹ تن در ۶ ماهه اول سال ۷۶، ۱۱/۹٪ تولید مصالح ساختمانی کشور را شامل می‌گردد.

۲- گروه کانیهای غیرفلزی

این گروه از معادن در مقایسه با دو گروه دیگر از تنوع بیشتری برخوردار است

(جدول شماره ۸)

مقایسه عملکرد تعاونیهای معدنی در معادن فلزی با کل کشور
(۶ ماهه اول سال ۷۶)

نوع ماده معدنی	تعداد معادن فعال کل کشور	عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶ معادن کل کشور	تعداد تعاونیهای معدنی فعال	عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶ تعاونیهای معدنی	درصد عملکرد تعاونیهای معدنی
سنگ آهن	۳۶	۳۲۹۱۵۷۲۶ تن	۶	۲۲۰۷۶ تن	۰/۸٪
سنگ گرانیت	۹	۱۲۳۷ تن	۱	۱۱۰ تن	۰/۸٪
سنگ مرمر	۱۲	۱۲۰۰۸۷ تن	۱	۵۰۰ تن	۰/۰۸٪
گروه کربنات	۱۹	۱۲۶۱۸۷ تن	۱	۱۰۰۰ تن	۰/۷۹٪
فلورین	۶	۶۵۹۸ تن	۳	۶۲۲۷ تن	۹۳/۸٪
سلسین	۴	۷۷۵۰ تن	۱	۱۵۰ تن	۱/۷۹٪
بوکسیت	۲	۱۸۷۶۲ تن	-	-	-
سرب و روی	۱۳	۲۳۴۹۳۲ تن	-	-	-
آنتیوان	۲	۱۲۲۲ تن	-	-	-
طلا	۱	۵۹۳۰ تن	-	-	-
کیالیت	۱	۵۰۰ تن	-	-	-
سایر	۹۸	۸۵۶۹۷۱ تن	۱۳	۲۶۰۶۲ تن	۳٪

مقایسه آمار عملکرد شش ماهه اول سال ۷۶

تعاونیهای معدنی با معدن کل کشور

ردیف	نوع ماده معدنی	عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶	تعداد معدن فعال تعاونی معدنی	عملکرد ۶ ماهه اول سال ۷۶	تعداد معدن فعال
۱	سنگ لاشه	۸۲۶۶۰۰	۸۵	۷۲۶۷۶۸۸	۲۲۰
۲	سنگ کچ و کچ خاکی	۲۹۸۲۲۹۹ تن	۶۲	۲۷۹۵۵۱۸	۲۳۶
۳	سنگ آهک	۱۱۲۱۵۰۶ تن	۲۰	۱۲۸۵۹۷۶۶ تن	۱۷۱
۴	پوکه معدنی	۲۵۲۵۳۷۲ تن	۱۲	۴۲۱۲۵۸ تن	۲۸
۵	کرنیت	۱۲۹۹۲ تن	۱۱	۸۲۶۰۲ تن	۶۳
۶	مرمر و تراورتن	۱۹۰۸۲۹ تن	۲۹	۲۸۷۱۸۲ تن	۷۵
۷	چینی و مرمریت	۱۱۶۲۶۸۱ تن	۱۵۹	۲۲۷۵۱۸۲ تن	۲۹۶
۸	سنگ آهن	۳۲۰۷۶ تن	۶	۲۹۱۵۷۲۶ تن	۲۶
۹	مکنز	۱۱۰ تن	۱	۹۱۲۳۷ تن	۹
۱۰	مس	۵۰۰ تن	۱	۱۲۰۰۸۷ تن	۱۲
۱۱	کرومیت	۱۰۰۰ تن	۱	۱۲۶۱۸۷ تن	۱۹
۱۲	فلورین	۶۲۲۷ تن	۲	۶۵۹۸ تن	۶
۱۳	ذغال سنگ	۲۶۲۱۹ تن	۱۳	۸۷۳۳۷۰ تن	۷۰
۱۴	دولومیت	۲۲۸۵۷ تن	۵	۲۶۰۲۲ تن	۹
۱۵	سیلیس	۱۰۵۸۲۳ تن	۱۰	۵۰۱۱۷۰ تن	۸۶
۱۶	نمک	۳۵۲۰۹۵ تن	۲۶	۲۲۲/۶۲۸ تن	۸۲
۱۷	خاک صنعتی، کائولن و نالک	۸۸۶۰۷ تن	۱۴	۲۲۵۶۵۲ تن	۷۰
۱۸	باریت	۱۰۶۰۰ تن	۲	۶۷۵۷۲ تن	۳۲
۱۹	فلدسپات	۳۱۳۹۵ تن	۲	۷۵۶۵۵ تن	۱۹
۲۰	منزیت وکل سفید	۷۷۹۰ تن	۸	۵۵۲۱۷ تن	۲۷
۲۱	خاکسوز	۲۰۰۰۰ تن	۱	۱۷۲۷۷۲ تن	۲۳
۲۲	سولفات دوسود	۲۶۹۷۱ تن	۷	۱۵۵۹۱۹ تن	۲۶
۲۳	پرلیت	۱۵۲۰ تن	۱	۲۴۲۲ تن	۵
۲۴	سلسنین	۶۱۵۰ تن	۱	۷۷۵۰ تن	۲

سازی، رنگ، غذایی، تصفیه (فیلتراسیون) روغن خوراکی، آب و.....)

سرمایه‌گذاری در این نوع معادن و صنایع فرآوری آنها از ارزش و اهمیت زیادی برخوردار است و ما را در جهت توسعه، نیل به خودکفایی اقتصادی، استقلال، اشتغال و ایجاد ارزش افزوده بالا رهنمون خواهد گردید.

شرکتهای تعاونی معدنی تا پایان ۶ ماهه اول از ۹۰ معدن فعال آن جمعاً ۶۸۶۲۶۹ تن ماده معدنی استخراج نموده‌اند که این میزان از نظر تنوع ۱۳ نوع ماده معدنی را دربرمی‌گیرد. مهمترین مواد معدنی این گروه از نظر میزان استخراج را به ترتیب ۱- سنگ‌نما با ۳۵۴/۰۹۵ تن، ۲- سیلیس با ۱۰۵/۸۲۳ تن و ۳- کائولن با ۵۶۷۲۶ تن تشکیل می‌دهند.

در سال ۱۳۷۵ و مدت مشابه ۶ ماهه اول سال ۷۶، شرکتهای تعاونی معدنی در معادن غیرفلزی ۵۴۵/۳۷۲ تن استخراج داشته‌اند که به این ترتیب در ۱۳۷۶/۸۹۷ تن افزایش تولید داشته‌اند که این رقم رشدی معادل ۲۵/۸٪ را نشان می‌دهد. که با توجه به توضیحات فوق، اقبال شرکتهای تعاونی در این جهت نویدبخش بوده و تخصصی‌تر شدن فعالیت تعاونیهای معدنی را نشان می‌دهد.

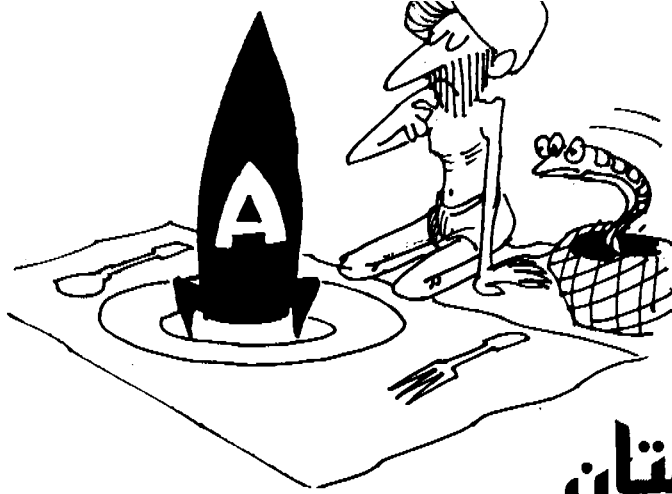
با توجه به آمار دریافتی از وزارت معادن و فلزات در ۶ ماهه اول سال گذشته ۵۲۶ معدن از کانیهای غیرفلزی فعال بوده و جمعاً عملکردی معادل ۳/۶۱۲/۴۰۵ تن داشته‌اند.

از نظر میزان استخراج مهمترین معادن این گروه عبارتند از: ۱- زغال سنگ ۸۷۲۳۷۰ تن - ۲- سیلیس ۵۰۱۱۷۰ تن - ۳- سنگ نمک ۴۶۹/۱۹۹ تن - ۴- نمک آبی ۲۷۲/۴۵۰ تن - ۵- کائولن ۲۵۱/۳۵۱ تن.

به این ترتیب شرکتهای تعاونی معدنی ۱۹٪ تولیدات این گروه از معادن را به ثمر رسانده‌اند.

استفاده از آنها بعنوان مواد اولیه بسیاری از صنایع کشور می‌باشد. (صنایع شیشه، کاشی و سرامیک، شومینه‌ها، ... لعاب

و حدود ۲۲ نوع ماده معدنی را که در کشور استخراج می‌گردند شامل می‌شود. یکی دیگر از ویژگیهای کانیهای این گروه

نقل از: کتاب گفتگوهای تعاونی
نوشته: الی کروین
برگردان از: گروه مترجمین

در هندوستان

الگوهای تعاونی به بینوایان زندگی جدیدی اهداء میکند

اصلی این طرح، تشویق و ترغیب تعاونیها بعنوان ابزاری برای توسعه اقتصادی اجتماعی میباشد. با بهره‌گیری از این طرح، میتوان به تعاونیها در تقویت مالی و بهینه سازی نحوه توزیع و پرداخت وام، ارائه اعتبارات، افزایش آگاهیهای عمومی و نهایتاً توسعه اقتصادی اجتماعی زندگی اعضا، کمک شایانی کرد.

این دوره های آموزشی را از طریق تعاونیها و با حضور هشت تا ده نفر به مدت پنج روز برای اعضا جدید و سه روز برای سایر اعضا و یک روز برای بهبود وضع زنان، افزایش رفاه خانواده و بطور کلی، حفاظت از محیط زیست، میتوان ارائه نمود.

کاشال میگوید: هدف عمده آنها این است که به مردم بیاموزند، چگونه از طرحهای توسعه اجتماعی اعلام شده توسط دولت، حداکثر بهره را در زندگی شخصی

طریق الگوهای تعاونی، شروع نمود. زنانی که زندگی خود را با گدائی سپری میکردند، در قالب گروههایی که بجای گدائی با همکاری یکدیگر به صورت انجمنهایی مؤثر در اجتماع و مولدینی درآمدزا مبدل میشدند - سازماندهی گردیدند.

ام. آر. کاشال رئیس طرح آموزشی تعاونی موسوم به «NCUL» در ایالت سولان است که با وسعتی معادل ۱/۹۲۶ کیلومتر مربع، جمعیتی برابر با ۲۸۲/۲۶۸ نفر را در خود جای داده است. سرپرستی طرح در سولان شهری با ۱۵۰۰۰ نفر سکنه واقع در دهه بین کالکا، شیملا در دامنه‌های سبز و خرم هیمالاپرادش قرار داشت.

آنطور که کاشال توضیح میدهد، گویا دولت در سال ۱۹۹۴ و با هدف تحت پوشش بیشتر قرار دادن دهکده های فقیر، این طرح را از شیملا به سولان منتقل نمود. هدف

زن میانسال دست خود را از سر تا بازو لمس می‌کند، از دهکده ای به دهکده دیگر میرود و از خانه ای به خانه دیگر - او بیش از ۵۰ سال بدینگونه زندگی کرده است. او امروزه، امور زندگی خویش را با تکیه نمی گذراند، اما بخوبی بیاد می‌آورد که زمانی تنها منبع درآمد او برای ادامه حیات، گدائی بود. او از طریق مترجم بما گفت: «در درون خود احساس بسیار بدی داشتم، احساس میکردم هیچ ارزشی ندارم».

قریب به شصت سال پیش، اتحادیه ملی تعاونیهای هند با بکارگیری طرحهای آموزشی تعاونی، او را تحت نفوذ و سیطره خویش قرار داد.

دولت هند، با استفاده از صندوقهایی که با هدف کمک مالی به ایالات توسعه نیافته، تاسیس شده بودند، این برنامه را با انگیزه توسعه اقتصادی اجتماعی و از

نصیب خود و خانواده خود نمایند؛ برنامه هائی که سابقاً یا از آن بد استفاده می‌شد و یا اینکه اصولاً حداقل استفاده از آن می‌شد. افرادی از دهکده های توسعه نیافته با افرادی از فرقه های مذهبی عقب مانده با یکدیگر ادغام شده و مجموعاً اشخاص مورد نظر (هدف) طرح مورد بحث را تشکیل می‌دهند. مدیران شرکتهای تعاونی و رهبران محلی با کمک یکدیگر نسبت به پذیرش اعضاء جدید از بین مشارکت کنندگان در دهکده های خویش، اقدام مینمایند. در درون ایالت مناطق زراعی عمده‌ای وجود دارند که هر یک دارای ده تعاونی کشاورزی میباشند. در هر یک از این منطقه حدود بیست تاسی روستا وجود دارند - تنها در داخل ایالت «دهار آسپور - گروههای خودگردان با تعداد بیش از ۱۸۴ عضو، تشکیل گردیده‌اند. در دیگر مناطق زراعی (ایالات) دو گروه کمکی شکل یافته‌اند.

طرح مورد بحث سه سال پیش و زمانی که یکی از اعضاء انجمن محلی به تأسیس یک گروه ۲۳ نفره بانوان خود گردان کمک شایانی نمود، توفیق لازم را بدست آورد این منطقه زراعی در ایالت سولان قرار دارد. همچنین «گروه خودگردان» بانگالا بیش از سه سال است که در حال فعالیت می‌باشد.

این بانوان بی‌سواد بوده و الکلیم از مشکلات و معضلات مهم جامعه آنان بشمار میرفت، آنها با رفت و آمد از روستائی به روستائی دیگر، به حضور و موجودیت خویش افزودند.

بسیاری از آنها بعنوان مارگیر امرار معاش میکردند و یا با فروش پره‌های پرندگان مخارج زندگی خود را تأمین مینمودند زمانی که طراح و مجری طرح تعاونی آموزش زنان، خانم سونیتا Thakur (تاکور) برای اولین بار، قدم در روستا گذاشت، بعلتی از زنان روستائی، سگها را تحریک نمودند تا به وی حمله نمایند.

خانم تاکور با کمک مترجم می‌گوید: آنها مرا نمی‌شناختند و به من اعتماد نداشتند. او در ادامه می‌گوید: من به تماس مداوم خویش با زنان در آن جامعه روستائی ادامه دادم و سرانجام پس از طی مدتی حدود هشت ماه، آنها طرحهای مرا پذیرفتند.

یکی از اعضاء یک گروه خودگردان می‌گوید: ما معتقد بودیم که هیچ چیز تغییر نخواهد یافت، لیکن خانم «سونیتا تاکور» بما درباره چیزهایی که میتوانستند به کمک ما بیایند، مطالبی را بیان داشت.

خانم تاکور در این مورد که نوشیدن و گدائی کردن، بهبودی را در وضعیت زندگی زنان، بوجود خواهد آورد، با آنها به بحث و تبادل نظر می‌پرداخت. او پیرامون موضوعاتی نظیر، آموزش، بهداشت، بهسازی، چگونگی پخت مواد غذایی، بهبود شرایط عمومی زندگی و نیز تأمین سلامت خانواده با آنان به گفتگو می‌پرداخت. او اهمیت فرستادن بچه ها به مدرسه را مورد تأکید قرار می‌داد.

شوهران آنها، در زمینه حضور همسران خویش در گروههای خودگردان (خود یار) بسیار بی‌میل

و ناراضی بودند. در ابتدا هم تشکیلات گروههای خود یار در روستای آنها، با مخالفت شدید آنها روبرو گردید. اگرچه طراحان و مجریان طرح سعی داشتند، به مردان اطمینان لازم را بدهند، لیکن این زنان روستائی بودند که سعی در ترغیب شوهران خویش داشته و استدلال میکردند که پیوستن آنها به طرح، منافع کل خانواده را تأمین خواهد نمود.

یکی از اهداف سریع طرح «گروه زنان خود یار» یافتن راههای تولید درآمد و جلوگیری از ادامه تکدی‌گری توسط بانوان بود. طرح به آنان کمک میکرد تا بتوانند فرصتها را به موقع مورد شناسائی قرار داده و از آنها استفاده مطلوب ببرند.

آنها بر روی خاطرات گذشته زنان پیرامون مسافرت از روستائی به روستای دیگر خط بطلان کشیده و در عوض گدائی، آنان را برای ایجاد سرمایه تشویق به فروش گلوبند و زیورآلات طلا می‌نمودند.

آنها، هر روز از ۸ صبح لغایت ۶ بعد از ظهر با طی مسافت پنج کیلومتر به روستاهای همجوار رفته و اجناس خود را به فروش میرساندند. زنان در فروش کالاهای خویش مستقل عمل می‌کنند، لیکن از مجموع قدرت خویش برای خرید انبوه استفاده مینمایند. هم اکنون، آنها حدود ۴۰ تا ۵۰ روپیه در روز درآمد کسب می‌کنند.

در حالیکه درآمد روزمره آنها معادل درآمد گدائی آنها بود، چه چیزی باعث تغییر در مقام و شخصیت آنها میگردد؟

یکی از بانوان اظهار می‌دارد: موقعی که گدائی میکردم، احساس بسیار بدی داشتم. مردم از من می‌پرسیدند، اگر من قادر به تأمین نیازمندیهای مادی خویش بودم، پس چرا به گدائی می‌پردازم.

در این میان خودشناسی و اتکا به نفس نیز بتازگی در بین آنان افزایش یافته است به گونه‌ای که تصویر آن، در راه و رسم اداره منزلشان و نحوه سرگرم کردن گردشگران (توریستها) بخوبی نمایان است. آنها به مقولهٔ زیبایی شناسی، توجه فراوان کرده و به میهمانان و توریستها جای و بیسکویت تعارف می‌کنند!

آنها با استفاده از اعتماد به نفسی که اخیراً بدست آورده‌اند، قدرت لازم جهت رویارویی با رویدادهای گوناگون زندگی را کسب کرده‌اند. در واقع همین زنان بودند که اولین گامها را در توقف مشسروبخواری همسرانشان برداشتند. شوهران نیز بسهم خود، سعی کرده‌اند با فروش اقلامی نظیر لیوانهای چایخوری و انواع کفش، در ادارهٔ زندگی نقش مهمی ایفا کنند.

شوهران در ادارهٔ امور خانه نیز به‌گونه‌ای جدی دست بکار شده‌اند. آنها در حمل آب و هیزم مورد نیاز و کمک به تهیهٔ غذای خانواده بسیار کوشا شده‌اند.

امروزه، زنان به اهمیت فراوان، فرستادن بچه‌ها به مدرسه واقف گشته‌اند. یکی از آنها میگوید: ادامه حضور فرزندانم در مدرسه و اشتغال آنان به تحصیل اهمیتی غیرقابل انکار دارد. من میخواهم

آنان در آینده مشاغل خوبی داشته باشند.

یکی از همین بانوان با شور و اشتیاق فراوان می‌گوید: «پسر من هم‌اکنون گواهینامه رانندگی با کامیون را بدست آورده است». من امیدوارم بتوانم با اخذ وامی به او در خرید یک کامیون برای خودش کمک مؤثری بنمایم.

بسیاری از این زنان تا قبل از پیوستن به طرح، عضو هیچ گروه سازمان یافته‌ای نبوده‌اند اجرای این طرح به آنها آموخت که چگونه مدیران اجرائی را انتخاب کرده و با استفاده از آئین نامه‌های مختلف، مجامع و گروه‌معمائیه‌های گوناگونی را اداره نمایند.

آنها از طریق مجامع عمومی ماهانه - توانستند یک رئیس، نایب‌رئیس، صندوقدار و یک منشی (کارمند دفتری) انتخاب نمایند.

این بانوان در آغاز کار طرح هر ماه حدود ۱۰ روپیه سرمایه‌گذاری می‌کردند، اما امروزه این مبلغ به ۲۰ روپیه افزایش یافته است. یکی از اعضای گروه (NGO) با اختصاص مبلغ ۲۰۰۰۰ روپیه، به توسعه بیشتر یک گروه کمک مؤثری کرده است.

و اکنون پس از گذشت سه سال و نیم، همه چیز در درون گروه بهبود قابل ملاحظه‌ای داشته است.

زنان توانسته‌اند شرافت نفس و مناعت طبع فراوانی را بدست بیاورند. تجار و بازرگانانی که در ابتدای امر با اهانت زیاد آنان را از خود میراندند، اکنون به آنان وام و اعتبار پرداخت میکنند.

اغلب این اعضا در ابتدا، بی‌سواد بودند و به جای امضاء در پای اوراق، از انگشت شصت خود

جهت شناسائی و سایر امور، استفاده میکردند. لیکن در حال حاضر بسیاری از آنها خواندن و نوشتن را فرا گرفته‌اند. معذالک، اعضای گروه همچنان با مشکلات فزاینده‌ای روبرو هستند. بانکاران نسبت به آنها بی‌اعتماد هستند و با زنان به گونهٔ اعضائی فاقد تجربه و کارآیی لازم برخورد مینمایند.

طرح مذکور، بستوان یک میانجی، در انتقال مسائل به درون جامعه، عمل مینماید. مدیر مسئول طرح آقای "کاشال" معتقد است که احترام گذاشتن روستائیان و بازرگانان به یکدیگر، از اهمیت فراوانی برخوردار میباشد

وی می‌افزاید: در شرایطی که امری در حال پیشرفت فزاینده‌ای باشد، هر تغییر کوچکی در زندگی این زنان، بهبود قابل ملاحظه‌ای تلقی خواهد شد. کار کردن به قصد امرار معاش علاوه بر افزایش اعتماد بنفس، برای خود بانوان، عزت و احترام برای آیندهٔ بچه‌ها را نیز تأمین خواهد نمود.

بسیاری از این زنان با انواع دیگر شرکتهای تعاونی در منطقه نیز همکاری داشته‌اند.

ظرف مدت یکسال، گروه امیدوار است بتواند خود را بموجب قانون شرکتهای تعاونی به ثبت برساند.

طرح دانش (آموزش) تعاونی در جستجوی استراتژیهای جدید و ابداع راههای بهبود شرایط زندگی روستائیان میباشد. در ماه نوامبر، آنها کارگاهی را طرح ریزی کردند که در آن بتوانند به تعلیم صنایع دستی از مواد بازیافتی کیسه های پلی اتیلن، زنبیل های

الگوی تعاونی نشان داده است که می‌تواند به عنوان ابزاری بسیار مهم و مؤثر در توسعه اجتماعی و اقتصادی مطرح شود.

آنها در خصوص فرزندانشان، به راحتی اثبات میگردد.

التّوی تعاونی، نشان داده است که میتواند به عنوان ابزاری بسیار مهم و مؤثر در توسعه اجتماعی در شهر «سولان Solan مطرح شود. و سرانجام اینکه با آموزش بانوان در زمینه همکاری با یکدیگر، اصول و ارزشهای تعاون نسل جدید را از مواهب حیات بهره‌مند خواهد نمود.

آنها با همکاری با گروهها ادامه داده و بمنظور تأمین منابع مالی، در گردهمائیهای ماهانه شرکت حضوری فعال دارند. طرح مورد بحث در تسضمین احترام و شخصیت ارزشی این افراد، نقشی در خور توجه ایفا نموده است. این ادعا از طریق نحوه حضور آنها در فعالیتهای روزمره، انجام امور خانه، قدرت گفتگوی آنها (حتی در برابر مردان جامعه) و آرزوهای

چوب خیزران به بانوان بپردازند. تحت تعلیم و نظرات کارشناسی NGO، طرح مذکور توانست هر سیزده گروه جدا از هم را یکی کرده و برای آنها فرصتهای برابری جهت همکاری با یکدیگر را ارائه نماید. زنان امیدوارند که بتوانند محصولات خویش را در بازارهای محلی به فروش برسانند.

فرصتها بی‌پایان هستند یکی از گروههای خودیار در منطقه سولان که هم‌اکنون به صورت تعاونی اداره می‌شود، بازارهای پشم خرکوشهای آنگورا را در اختیار و انحصار خود دارند. این تعاونی که در سال ۱۹۹۱ یا ۳۰ نفر عضو کار خود را آغاز کرد، تعداد ۷۰ خرکوش را در آن زمان تحت مراقبت خود داشتند. این خرکوشها سالی چهار نوبت پشم چینی میشوند، که در مجموع در هر نوبت پشم چینی معادل ۳۰۰ گرم پشم تولید میشود که مبلغ حاصل از فروش آنها نیز معادل ۷۵۰ روپیه برای هر کیلوگرم میباشد.

ورود بانوان در عرصه کار و فعالیت بر اساس الگوی تعاونی، باعث گردیده است که این بانوان دارای عقایدی خاص خود باشند. یکی از اعضاء یک گروه خودیار چنین اظهار می‌دارد: من میخواهم با دریافت وام، کسب و کاری متعلق به خودم را آغاز کنم.

کارکنانی که با این طرح همکاری مینمایند، افرادی اصیل و متعهد به الگوی تعاونی هستند.

نقش دولت و تعاونیها در کاهش فقر

دولتها و تعاونیها باید با اختصاص وام به افراد ندار که منجر به ایجاد فعالیتهای اقتصادی درآمدزا، و در نتیجه کاهش فقر می‌شود، سعی در شکل گرفتن رابطه میان اعتبار و فقر داشته باشند.

منبع: ماهنامه پیام یونسکو
نویسنده: ژوزه گارسون

همه چیز با این پرسش ساده شروع شد: در مبارزه با فقر چه سیاستهایی را باید در پیش گرفت و چگونه می‌توان موفقیت این سیاستها را ارزیابی کرد؟

برای پاسخ به این سؤال، ابتدا باید پدیده فقر را تعریف کرد. «فقر وضعیتی است که از یک سو درآمدی بسیار کمتر از سایر مردم دارد و از سوی دیگر از دستیابی به خدمات و امکانات اولیه و ضروری برای زندگی، همچون غذا، مسکن، بهداشت و آموزش محروم است.» در یک جمعیت معین، فقرا کسانی هستند که کمترین درآمد و در نتیجه کمترین مصرف را دارند. همین فقیران کسانی هستند که به دلیل بی‌بهره بودن از خدمات دولتی در بدترین شرایط زندگی می‌کنند.

در چنین بافت جمعیتی، مبارزه در راه کاهش فقر عبارت خواهد بود از تمرکز بر یک هدف مشخص، یعنی پرداختن به بهبود سطح زندگی افراد فقیر. سیاست کاهش فقر در صورتی به هدف خود خواهد رسید که افزایش پایدار درآمد این قشر از جمعیت را فراهم سازد.

برنامه‌های خودیاری: داشتن تعریفی عملی از فقر به معنای در اختیار داشتن ابزارهای مالی لازم نیست. نه کشورهای در حال توسعه و نه تعاونیها، هیچ یک منابع مالی لازم برای دادن یارانه به افراد فقیر را در اختیار ندارند، یارانه‌ای که بتواند درآمد فرد فقیر را افزایش پایدار دهد. منابع لازم برای چنین افزایش درآمدی، آن هم در مقیاسی وسیع باید از جای دیگر تامین شود.

فقیری که می‌خواهند بر این موانع چیره شوند، یاری رساند.

یکی از موانع اصلی، کمبود اعتبار است. بانکها بنا بر برداشت سنتی خود از فعالیت اقتصادی، عادت ندارند که به طرحهای کوچک اعتبار دهند، به ویژه اگر این طرحها به دست افراد ندار اجرا شوند. بنا به تعریف بانکداران افراد فقیر اعتبار ندارند و از بازپرداخت به موقع اقساط وامها عاجزند. دولتها و تعاونیها باید با اختصاص وام به افراد ندار که منجر به ایجاد فعالیتهای اقتصادی درآمدزا، و در نتیجه کاهش فقر می‌شود، سعی در شکل گرفتن رابطه میان اعتبار و فقر داشته باشند. ■

برخی از کشورهای در حال توسعه به ویژه در آسیا، خیلی زود دریافته‌اند که این «جای دیگر» می‌تواند خود مردم فقیر باشد، به شرط این که مردم خود در سیاستهای کاهش فقر مشارکت داشته باشند. به علاوه، این کشورها همچنین دریافته‌اند که بسیاری از ندارها از ابتکار و نیروی کافی برای ابداع طرحها و یا فعالیتهای کوچک برخوردارند، طرحهایی که به محض اجرا می‌توانند موجبات افزایش درآمدشان را فراهم کرده و با افزایش مستمر آن به تدریج آنان را از فقر نجات دهد، بی آن که نیازی به دخالت مستقیم و گسترده دولتها پیش آید. پس به منظور نیل به این هدف باید موانع ابداع چنین طرحهایی را شناخت و به افراد

همانطور که قبلاً نیز اشاره گردید بهره‌برداری از اینگونه معادن عمدتاً در اختیار بخش دولتی (شرکت‌های معدنی زیر پوشش وزارت معادن و فلزات) بوده معادن این گروه بیشتر بزرگ و ماده معدنی آنها کم عیار و همراه با ناخالصیها و کارخانه‌های بزرگ تولید کنسانتره و ذوب را تغذیه می‌کنند. با توجه به سرمایه‌گذاری بالای مورد نیاز در این معادن و هزینه بالای استخراج معمولاً بخش خصوصی و تعاونی کمتر تمایل به کار در این معادن نشان می‌دهند و نظر به بزرگی این معادن، پروژه‌هایی در اشل ملی را تشکیل می‌دهند. طبق آخرین آمار دریاقتی از وزارت معادن و فلزات در ۶ ماهه اول سال ۷۶ مجموعاً ۹۸ معدن در این گروه فعالیت داشته و رقمی در حدود ۱۰/۸۵۶/۹۷۱ تن استخراج داشته‌اند که ۲۳/۶٪ کل تولیدات معدنی کشور می‌باشد. سهم تعاونیها و همچنین بخش خصوصی در تولیدات این گروه از معادن اندک می‌باشد و بطور مشخص تعاونیهای معدنی در دوره موردنظر از ۱۴ معدن فعال در این گروه فقط ۲۶۰۶۳ تن ماده معدنی استخراج نموده‌اند که ۴۲٪ کل تولیدات فلزی می‌باشد. جدول پیوست عملکرد مقایسه‌ای تعاونیها را با کل کشور به تفکیک ماده معدنی نشان می‌دهد.

سرمایه‌گذاری جدید تعاونیها

بمنظور تجهیز ۸۰ معدن جدید تعاونیها که پروانه بهره‌برداری از آنها در ۶ ماهه اول سال ۷۶ صادر گردیده است (توضیحاً حدود ۳۰ پروانه از رقم فوق از قبل فعال بوده و مجوز آن تجدید گردیده است) و همچنین جایگزینی ماشین‌آلات مستهلک شده در معادن موجود تعاونیها در ۶ ماهه نخست سال به مبلغ ۴۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری نیاز می‌باشد. نیمی از این سرمایه‌گذاری از محل اعتبارات تبصره ۳ و

۵۰ قانون بودجه سال ۷۶ تأمین می‌گردد. رقم دقیق در گزارش پایان سال ارائه خواهد شد) و نیمه دیگر از محل آورده تعاونیها خواهد بود.

مشکلات و تنگناها و پیشنهادات:

الف - مشکلات

۱ - بالا بودن قیمت ماشین‌آلات معدنی از قبیل بولدوزر، لودر، دریل و اگن، کمپرسور... و همچنین اقلام مصرفی فعالیت‌های معدنی مثل مته، شیلنگ و مواد دیگر که سرمایه‌گذاری ثابت و در گردش بالایی را می‌طلبند.

۲ - عدم تمایل بانکها به پرداخت تسهیلات به متقاضیان طرحهای معدنی و در موارد تصویب، پرداخت آنرا عمدتاً منوط به ارائه وثیقه ملکی می‌نمایند.

۳ - بانکها در صورت تصویب اعتبار برای طرحهای معدنی آنرا صرفاً به ماشین‌آلات نواختصاص می‌دهند و عمدتاً دستگاههای دست دوم را نمی‌پذیرند.

۴ - موضوع بازار فروش برای معدنکاران یکی دیگر از معضلات می‌باشد و کانههای خاصی برای ارائه و عرضه مواد معدنی وجود دارد (بخصوص در مورد کانیهای غیرفلزی) که تمامی معدنکاران به آن دسترسی ندارند.

۵ - دریافت عوارض و وجوهات مختلف توسط مراجعی از قبیل فرمانداری،

شهرداری، منابع طبیعی و... از بهره برداران معادن.

۶ - نامشخص بودن معافیت‌های مالیاتی برای فعالیت‌های معدنی

۷ - کم‌توجهی به امر آموزش‌های ایمنی، فنی معدنکاران

ب - پیشنهادات:

۱ - کمک بیشتر به تعاونیهای معدنی در امر سرمایه‌گذاری از طریق اعتبارات تبصره ۳ و ۵۰ و قبولاندن بانکها به پذیرش پروانه بهره‌برداری بعنوان وثیقه با توجه به اینکه در قانون جدید معادن زمان بهره‌برداری نیز افزایش یافته است.

۲ - تهیه ماشین‌آلات معدنی و ارائه آن با شرایط مناسب‌تر در اختیار تعاونیها و اتحادیه‌های تعاونیهای معدنی برای استفاده بهینه و با صرفه‌تر از این ماشین‌آلات.

۳ - توجه بیشتر به امر آموزش معدنکاران در زمینه‌های مدیریتی، فنی، ایمنی و مالی. بمنظور ارتقاء اطلاعات و دانش آنها.

۴ - تشویق و ترغیب تعاونیهای معدنی در جهت ایجاد و فعال کردن اتحادیه‌ها بمنظور کمک به تعاونیها برای حل مشکل جمعی آنها از قبیل بازرگانی، تهیه ماشین‌آلات معدنی و سایر امور و مشکلات آنها.